

14.8.2008

Dnro 669/4/07

**Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio**

**Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Pirkko Äijälä-Roudasmaa**

## **VIIVÄSTYS ASIAKIRJOJEN TOIMITTAMISESSA**

1

### **KANTELU**

Kantelija arvosteli 21.2.2007 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä Mikkelin sosiaalikeskuksen menettelyä asiakirjojen toimittamisessa.

Kantelija oli Mikkelin sosiaalikeskukselle 15.1.2007 toimittamassaan kirjeessä pyytänyt sosiaalikeskusta toimittamaan hänelle kaikki hänen lastaan koskevat sosiaalikeskuksen hallussa olevat asiakirjat. Hän totesi pyynnössään, että Mikkelin käräjäoikeus oli myöntänyt hänelle 31.8.2006 huoltajaan rinnastettavan tietojensaantioikeuden.

Vastaukseksi hän oli saanut johtavan sosiaalityöntekijän allekirjoittaman, 6.2.2007 päivätyn kirjeen, jossa ilmoitettiin, että asiakirjoja ei voida toimittaa hänelle hänen pyytämällään tavalla kahden viikon kuluessa kirjeen saapumisesta, ja että ajankohta ja paikka, josta asiakirjat ovat noudettavissa, ilmoitetaan myöhemmin.

Kantelija totesi, että hänen pyynnöstään oli kulunut yli kuukausi, ja että lain mukaan asiakirjat olisi tul-  
lut toimittaa hänelle, vaikka niitä oli paljon ja vaikka niistä oli poistettava käräjäoikeuden päätöksen mukaisesti lastenpsykiatrian salassa pidettävät tiedot.

Kantelija pyysi, että oikeusasiamies antaisi huomautuksen Mikkelin sosiaalikeskukselle sen lainvastaisesta menettelystä.

---

3

### **RATKAISU**

Katson Mikkelin sosiaalikeskuksen menetelleen lainvastaisesti siinä, että se vastoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (jatkoksa julkisuuslaki) 14 §:n 4 momenttia ei ratkaissut asiakirjapyyntöä ja luovuttanut kantelijan 15.1.2007 pyytämiä asiakirjoja mahdollisimman pian ja viimeistään kuukauden kuluessa asiakirjapyyntöön saatuaan.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1

Tapahtumien kulku

Mikkelin sosiaalikeskuksen selvitysten mukaan kantelija oli toimittanut 15.1.2007 sosiaalikeskukselle kirjeen, jossa hän oli pyytänyt, että hänelle toimitetaan julkisuuslain mukaisesti tiedot hänen poikaansa koskevista sosiaalikeskuksen hallussa olevista kaikista asiakirjoista. Tämän johdosta sosiaalikeskus tilasi Mikkelin käräjäoikeudesta kantelijan mainitseman päätöksen hänen tietojensaantioikeudestaan, koska sosiaalikeskuksella oli hallussaan vain aikaisempi asiaa koskeva päätös. Päätösasiakirjan saavuttua sosiaalikeskukseen kantelijalle ilmoitettiin 6.2.2007, että asiakirjoja ei voida toimittaa kantelijan pyytämässä kahden viikon määräajassa.

Selvityksen mukaan sosiaalikeskuksen hallussa on hyvin runsaasti lasta koskevia asiakirjoja. Asiakirjojen koontia hidasti huomattavasti se, että niissä oli paljon salassa pidettävää tietoa, joka oli poistettava. Sosiaalikeskuksen 19.6.2007 päivätyn selvityksen mukaan kantelijan pyytämät asiakirjat oli toimitettu hänelle siltä osin kun oli oletettu, että hän ei ollut saanut niitä aikaisemmin ja hänelle oli luvattu antaa tieto muustakin asiakirjasta, kun hän yksilöi riittävästi, mitä asiakirjaa pyyntö koskee.

Selvityksessä kerrottiin myös, että lapsiperheiden tukiyksikkö oli jo pitkään työskennellyt kovan työpaineen alaisena johtuen mm. huomattavasta henkilökuntavajeesta ja työntekijöiden suuresta vaihtuvuudesta. Kiirettä oli lisännyt myös uuden lastensuojeluohjelman käyttöönotto vuoden 2007 alusta. Vallinneessa työtilanteessa organisaatiolla ei ollut ollut mahdollisuutta irrottaa työntekijää arkistomateriaalin keruuseen, vaan asiakirjojen läpikäynti ja tietojen keruu oli tapahtunut lastensuojelun perustehtävän ohella.

Lisäselvityksessään 26.3.2008 sosiaalikeskus ilmoitti, että asiakirjat olivat olleet kantelijan noudettavissa Mikkelin sosiaalikeskuksen neuvonnasta 30.5.2007 alkaen ja että kantelija oli noutanut ne 13.6.2007.

### 3.2

#### Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan asiakirjojen antamisesta päättäminen on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavannaomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

### 3.3

#### Oikeudellinen arviointi

Kantelijan pyytämien asiakirjojen antaminen kesti siis neljä ja puolikuukautta. Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan asiakirjojen luovuttamista koskeva asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa asiakirjapyyntöön vastaanottamisesta. Laki mahdollistaa asiakirjojen antamisen enintään kuukauden kuluessa poikkeustapauksissa, esimerkiksi silloin, kun asiakirjoja on paljon ja kun asian käsittely vaatii erityistoimenpiteitä, jollaisena voidaan pitää esimerkiksi sitä, että niistä joudutaan poistamaan

salassa pidettäviä tietoja.

Kantelijan pyyntö koski kaikkia hänen poikansa asiakirjoja, jotka olivat Mikkelin sosiaalikeskuksen hallussa. Mikkelin käräjäoikeuden 31.8.2006 antaman päätöksen nojalla hänellä oli huoltajan rinnastettava tietojensaantioikeus lastaan koskevissa asioissa lukuun ottamatta lastenpsykiatrian tietoja, joita isällä ei ole oikeutta saada ilman lapsen äidin suostumusta.

Sosiaalikeskuksen selvityksen mukaan lasta koskevia asiakirjoja oli erittäin paljon, ja niistä jouduttiin poistamaan useita salassa pidettäviä tietoja. Mikkelin sosiaalikeskus on perustellut viivästymistä myös työvoimapulalla, akuuttien lastensuojeluasioiden priorisoimisella ja atk-järjestelmän muutoksesta aiheutuneilla työpaineilla. Ne eivät kuitenkaan käsitykseni mukaan ole hyväksyttäviä syitä asian viivästymiselle. Viivästyksen ajallinen kesto on käsitykseni mukaan huomattavan pitkä.

Koska asiakirjoja oli paljon ja niiden antaminen aiheutti huomattavan työmäärän, kantelijan olisi tullut saada pyytämänsä asiakirjat viimeistään kuukauden kuluessa asiakirjapyyntönsä toimittamisesta sosiaalikeskukselle. Asiakirjat toimitettiin vasta kolme ja puoli kuukautta lain mahdollistamaa pisintä määräaikaa myöhemmin. Asiassa meneteltiin näin ollen julkisuuslain vastaisesti.

Totean vielä lopuksi, että julkisuuslaissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on mm. toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa sekä antaa yksilöille mahdollisuus valvoa oikeuksiaan ja etujaan. Julkisuuslaissa asetettujen määräaikojen noudattaminen on tärkeää julkisuuslain tarkoituksen toteutumisen kannalta.

4

#### TOIMENPITEET

Saatan käsitykseni Mikkelin sosiaalikeskukselle kohdassa 3.3 selostetusta lainvastaisesta menettelystä. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.